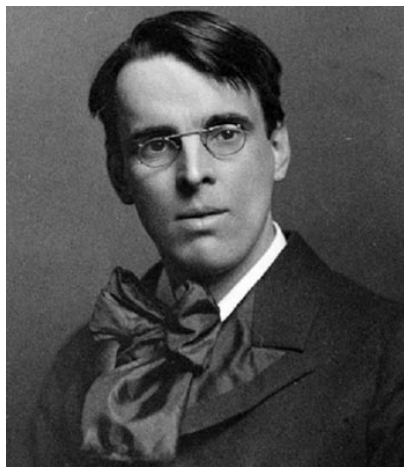

ЄЙТС Вільям-Батлер (Yeats William Butler; 13. 06. 1865, поселення Сендімаунт, нині в межах Дубліна — 28. 01. 1939, м. Ментона, Франція, похований у м. Слайго, Ірландія) — ірландський поет, прозаїк і драматург. Нобелівська премія в галузі літератури (1923; за незмінно натхненну поезію, що у високохудожній формі відображає духовну сутність всієї нації). Закінчив Вищу школу Е. Сміта (Дублін, 1883), навчався у Дублінській школі мистецтв. Засновник і головний натхненник ірландського літературного відродження, один із засновників Ірландського національного театру, або «Театру Абатства», який очолював до 1938. Дебютував 1885 віршами «Song of the Fairies» («Пісня фей») і «Voices» («Голоси») та п'єсою «The Isle of Statues» («Острів статуй») у газеті «Dublin University Review». 1886 став членом товариства «Молода Ірландія», згодом — Ірландського республіканського братства; опублікував драматичну поему «Mosada» («Мосада»), розпочав роботу над поемою «Мандри Ойсіна» (присвячена конфлікту між християнством і язичництвом). 1889 познайомився з діячкою ірландського національно-визвольного руху М. Гонн, образ якої займає центральне місце в його поезії. 1893 здійснив повне видання творів В. Блейка у 3-х томах. У 1890-і рр. вийшли друком поетичні збірки «The Rose» («Троянда», 1893), «Poems» («Вірші», 1895), «The Wind among the Reeds» («Вітер в очереті», 1899), наскрізними образами-символами яких є сторони світу, вітер, троянда, сутінки. Збірки початку 20 ст. — «In the Seven Woods» («В семи лісах», 1903), «The Green Helmet and Other Poems» («Зелений шолом та інші вірші», 1910), «Responsibilities» («Відповідальності», 1914), «The Wild Swans at Coole» («Дикі лебеді в Кулі», 1919), «Michael Robartes and the Dancer» («Майкл Робартес і танцівниця», 1921) — складають другий період

поетичної творчості Є.-символіста: оновлюється стиль і тематика, ускладнюється манера, звучать політичні мотиви, поет намагається «примирити» символістське зображення світу іншого із зображенням світу реального (ірландської дійсності 1910—20-х рр.). Мотиви сумніву і трагічності буття, суголосні модерністській поезії, визначають вірші збірок «The Tower» («Вежа», 1928) і «The Winding Stair and Other Poems» («Гвинтові сходи та інші поезії», 1933). Автор прозових збірок «Fairy and Folk Tales of the Irish Peasantry» («Чарівні народні казки ірландських селян», 1888), «Representative Irish Tales» («Показові ірландські перекази», 1891), «The Celtic Twilight» («Кельтські сутінки», 1893), «The Secret Rose» («Таємна троянда», 1897), які набувають характеру вільної міфологізації ірландського побуту та національної історії. Є. — творець умовного, поетичного, міфологічного театру. Суголосними Єйтсовій театральній концепції були ідеї синтетичного театру Р. Вагнера, принципи символістської драми, концепція «надмаріонетки» Г. Крейга та модель середньовічного японського театру Но. У 1890-і рр. були поставлені перші його п'єси «Countess Cathleen» («Графиня Кетлін»), «The Land of Heart's Desire» («Земля потаємних бажань»), «The Shadowy Waters» («Туманні води»). Кельтський і християнський міф став однією з провідних категорій у творчості Є., визначаючи художні параметри його драм «The King's Threshold» («На королівському порозі», 1903), «On Baile's Strand» («На Бейловім березі», 1904), «Deirdre» («Дейдрде», 1906), а також п'єс-масок «At the Hawk's Well» («Біля яструбиного джерела», 1916), «The Resurrection» («Воскресіння», 1927) та ін. У 1920—30-і рр. створив також драми «The Player Queen» («Акторка-королева», 1922), «The Cat and the Moon» («Кішка і місяць», 1924), «The Words Upon the Window Pane» («Слова на віконній шибі», 1934), «A Full Moon in March» («Повний місяць у березні», 1935), «The Herne's Egg» («Яйце чаплебога Герне», 1938); перекладав Софокла (трагедії «Цар Едіп» та «Едіп в Колоні»). Захоплювався теософією, спиритизмом та східною філософією; був членом Лондонського теософського товариства (від 1888). У трактаті «A Vision» («Візія», 1925; 1937) виклав власну метафізичну філософію життя та творчості. 1922—28 — сенатор з питань освіти, літератури і мистецтва в парламенті Ірландії. Новаторські ідеї Є. щодо умовності акторського виконання, створення синтетичного театру, трансформації побутової правдоподібності на сцені у вираження духовних цінностей, заміни реалізму театральною умовністю, використання масок, декорацій-ширм та нових принципів театального освітлення у багатьох аспектах визначили

шляхи розвитку драми й театрального мистецтва 20 ст. Окремі твори українською мовою переклали Г. Чикаленко, В. Коротич, О. Мокровольський, В. Коптилов, М. Стріха, О. О'Лір.

Основні твори

укр. переклади — Лірика. К., 1990; Вибрані твори: поезії, поеми та драми. К., 2004; Таємна троянда. Л., 2019.

І. А. Сенчук

Бібліографічний опис:

Їйтс Вільям-Батлер / І. А. Сенчук // Енциклопедія Сучасної України [Електронний ресурс] / Редкол.: І. М. Дзюба, А. І. Жуковський, М. Г. Железняк [та ін.] ; НАН України, НТШ. — К. : Інститут енциклопедичних досліджень НАН України, 2024. — Режим доступу: <https://esu.com.ua/article-883717>

2001-2025 © Ця енциклопедична стаття захищена авторським правом згідно з чинним законодавством України ([докладніше](#)).